

Sociaal Psychiatrisch
Verpleegkundigen

MARCEL KIK

V&VN-SPV

STUDIEMIDDAG NOVEMBER
2016

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=3JNVW09K99C](https://www.youtube.com/watch?v=3JNVW09K99C)

Sociaal Psychiatrisch
Verpleegkundigen

MARCEL KIK

V&VN-SPV

STUDIEMIDDAG NOVEMBER
2016

DISCLOSURE:
POTENTIELE
BELANGENVERSTRENGELING:
GEEN

www.health4u.nu

NHL

STIGMATISEREN DAAR DOEN WIJ ALS GGZ TOCH *NIET* AAN?

STIGMA

VERSUS

- Borderliner
 - Schizofreen
 - Diagnose
 - Manipulatief gedrag
 - Alles is zinloos
 - Hulpverleners voelen zich machteloos
- Iemand met een borderlinepersoonlijkheidsstoornis
 - Stemmenhoorder
 - Menselijke variatie
 - Eigen kracht
 - Herstellen
 - Inzetten van interventies

DE STERKSTE VIER VOORROORDELEN:

Mensen met een psychische aandoening:

- Zijn gevaarlijk en onvoorspelbaar
- Zijn niet in staat sociale rollen naar behoren te vervullen
- Zijn zelf verantwoordelijk voor hun toestand
- Zijn chronisch en hebben een slechte prognose
(onaantrekkelijk, lui, minderwaardig,, moeilijk in de omgang)

All things bad (Warner 2011)

WAT IS STIGMA?

Betekenis ' stigma '

Je hebt gezocht op het woord: stigma.

stig·ma (*het; o; meervoud: stigma's, stigmata*)

1 iets dat afbreuk doet aan iemands reputatie; brandmerk

STIGMATISERING IN FASEN

Kennistekort; onwetendheid

Attitude: vooroordelen

Gedrag; discriminatie en labeling

(Thornicroft, 2007)

VIER VORMEN VAN STIGMA

- 1. Publiek stigma**
 - 2. Structureel stigma**
 - 3. Zelfstigma**
 - 4. Stigma door hulpverleners**
-

1 PUBLIEK STIGMA VOORROORDELEN

- ***Gewelddadig en onvoorspelbaar***
- ***Eens verslaafd altijd verslaafd***
- ***Psychische problemen komen door zwakte***
- ***Mensen met een psychische aandoening zijn minder intelligent***
- ***Onbetrouwbare werknemers***

De held is gek

WAAROM DE
HOOFDPERSONEN
UIT TV-SERIES
ZO VAAK EEN
PSYCHISCHE
AANDOENING
HEBBEN

2016

1 PUBLIEK STIGMA LABELS

Variatie tussen “labels”

SMI meer (zelf)stigma dan Common Mental Disorders

**Sociale afstand ten opzichte van eerste groep neemt af
en ten opzichte van de tweede groep toe.**

**Mensen met middelenafhankelijk de meest
gestigmatiseerde conditie in NL**

(Thornicroft, 2006, Siltan et al, 2011, van Boekel, 2013, 2015, van 't Veer, 2005).

2 STRUCTUREEL STIGMA

**Verankerd in de 'hardware' van de cultuur, wetten
en regelgeving in de samenleving**

3 ZELFSTIGMA WERKING

- **Bewust imperfectie**
- **Bewust stereotypes**
- **Imperfectie en stereotypes internaliseren**

(Watson 2007)

3 ZELFSTIGMA *GEVOLGEN*

- **Minder zelfvertrouwen**
- **Meer gevoelens van hopeloosheid**
- **Verlies van vertrouwen in andere mensen**
- **Demoralisatie ; why try?**
- **Chronische stress**
- **Gevoel er maatschappelijk niet bij te horen**
- **Later/ geen hulp zoeken**
- **Verminderde kwaliteit van leven,**
- **Langer en meer zorgconsumptie**

**Staat
herstel
in de
weg**

(Livingston & Boyd, 2010, Drake & Whitley, 2014, Ucok et al., 2012), Rusch, 2009)

4 STIGMA DOOR HULPVERLENERS *IN DE ZORG*

UNDIGO onderzoeksgroep; 17% van de 777 mensen met schizofrenie gaf aan zich gediscrimineerd te voelen bij behandeling voor lichamelijk probleem.

Lichamelijke klachten → psychische aandoening (*Diagnostic overshadowing*)

Nakomen van somatische behandeling wordt onderschat

Veel onderbehandeling van somatische risicofactoren en aandoeningen

Patiënten met psychiatrische stoornis opgenomen in somatische zorg worden sneller terugverwezen naar ggz of huisarts

Patiënten worden minder betrokken bij de besluitvorming over de behandeling

Iatrogeen stigma; stigma dat optreedt klevend aan een diagnostisch label.

(Jones et al, 2008, Thornicroft, 2007), 2010

4 STIGMA DOOR HULPVERLENERS *IN DE GGZ*

- Ruim de helft van de cliënten met schizofrenie in de ggz voelde zich nadelig behandeld door hulpverleners in de ggz .
- 38% van de deelnemers voelde zich zelfs respectloos behandeld door ggz hulpverleners.
- Cliënten voelen zich niet geaccepteerd, incompetent en vinden dat hulpverleners cliënten in de ggz teveel associëren met geweld.
- Attitudes van intramurale hulpverleners vaak negatiever dan ambulante hulpverleners.
- Hoe langduriger, hoe intensiever en hoe harder cliënten met de psychiatrie in aanraking zijn gekomen, des te meer last zij hebben van stigmatisering en discriminatie.

(Harangazo, 2014, Corrigan, 2003, Schulze, 2007, Thornicroft, 2008, Hansson et al, 2013)

4 STIGMA DOOR HULPVERLENERS *AANDACHT VOOR STIGMA*

- **Voor veel cliënten met een ernstig psychiatrische aandoening is de behandelaar de belangrijkste persoon in hun leven.**
- **De attitude van ggz professionals geldt voor veel cliënten in de psychiatrie als leidend voor hun eigen beeldvorming en perspectief.**

4 STIGMA DOOR HULPVERLENERS *INITIATIEVEN*

- **Publiekscampagnes**
 - **Samen sterk tegen stigma.nl**
 - **Handboek de-stigmatisering in de ggz**
-

DE-STIGMATISEREN DAAR DOEN WIJ ALS GGZ TOCH WEL AAN?

STIGMA

PROGRAMMA 16 NOVEMBER 2016

13:00 Welkom	Marcel Kik
13:05 Over Stigma Gesproken	Marcel Kik
13:20 Workshop	Sjaak Boon
14:20 Pauze	
14:45 Wie is in crisis	Maaïke Dijkstra
15:30 Oefening	Maaïke Dijkstra
15:45 Stemmen horen	Dirk de Smit, Robin Plücker en Peter Oud
16:45 Afluiting	Marcel Kik
17:00 Borrel	Allen

DANK VOOR UW AANDACHT!

MARCELBKIK@GMAIL.COM